

INDTRYK AF UDTRYK SAT MED AFTRYK MED EFTERTRYK

ÆSTETISKE TEKSTER I EN SCENARIEBASERET TILGANG
DANSKLÆRERENS DAG, ARKEN 13.4.2016

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

2 UDTRYK

*En Ark og en mark
To lys på et bord
Tre forløsende ord - (jeg skal skide?)
Ungdommens mod og fædenivoldskhed
Moderne kunsts blod og rebelskhed
og et kys (til hvem?)*

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

3 INDHOLD – OG BUDSKAB

- Æstetiske tekster i det meget brede (multimodale) tekstbegreb
- I en scenariebaseret tilgang: Det faglige skal anvendes i sociale sammenhænge.
- Produktion og analyse
- Leg
- Men rammer skal kendes, før de kan sprænges

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

SCENARIEBASERET UNDERVISNING

DANSKLÆRERENS DAG

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

FAGLIGHED

- Vibeke Hetmar (2013): Faglighed er noget, man gør inden for bestemte domæner i direkte eller indirekte interaktion med andre på bestemte måder, så man bliver genkendt som medlem af domænet af dets andre medlemmer
- Fx er journalistisk faglighed det, som journalister gør, der gør at de bliver genkendt som medlemmer af domænet af andre journalister.
- James Paul Gee: Doing being some identity (2001, p. 27)
- Faglighed er det, der kendetegner en fagperson og dennes kompetente handlen med faget.

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

FAGLIGHED – FEM DIMENSIONER

- **Begreber, viden, procedurer, opgaver og artefakter:** Et sprog til at tale om verden og opgaverne i den (begreber, diskurs), en viden om hvad der er og var i verden (fakta), opgaver der skal løses, handlemønstre til at løse opgaver i verden (procedurer), samt ting, redskaber og teknologier som anvendes i løsningen af opgaver (artefakter).
- **En systematisk tilgang til verden:** En måde at stille spørgsmål, tilgå og løse opgaver på (metode).
- **En social konstellation:** En selvforståelse (rolle) og en plads i et system af relationer (position), samt en måde at kommunikere på (kommunikationsformer) og indgå i sammenhængende forløb på (storylines).
- **En interesse:** En måde at opfatte noget som vigtigt, godt, rigtigt og forkert (værdier), et fokus på løsning af særlige typer af opgaver (interesse) og en måde at begrunde sine handlinger på (motiver).
- **Et perspektiv:** En måde at opfatte hvad verden er, og hvordan den kan forstås, tales om og tilgås på. (Bundsgaard & Foug, forthcoming)

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

FAGLIGHED

- En læge, der kun kender begreber og metoder – uden blik for den sociale konstellation med fx andre læger, sygeplejersker, fysioterapeuter osv., uden interesse eller perspektiv – er en dårlig læge

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

FAGLIGHED

- Faglighed er en identitet forbundet med rolle
- Læge → Patient
- Dommer → Anklaget
- Fagdidaktiker/forsker → Far

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

FAGLIGHED

- Faglighed = måder at gøre fag på

- Videnskabsfag: Fx Litteraturhistorie
- Professionsfag: Fx Journalist
- Undervisningsfag: Fx dansk
- Hverdagsdomæne: Eleverne

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

10 GOD UNDERVISNING

- Den bedste måde at lære på er ved at forholde sig til et problem i en meningsfyldt situation, som man vil løse i en social sammenhæng (Bundsgaard, Misfeldt og Hetmar 2011, 2012; Blumenfeld m.fl. 2006; Shaffer 2006; Bundsgaard 2005; Dewey 1906; Foug 2013, Hanghøj, Misfeldt, Bundsgaard, Hetmar & Foug forthcoming)

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

11 DÅRLIG UNDERVISNING

- Den værste måde at lære på er gentagen træning ude af kontekst – fx repetitiv grammatikundervisning (Rice 1897, Corman 1902, Cook 1912, Hammil m.fl. 1977, Krachen 2002, Graham og Perrin 2007; Mathiasen 2012, 2015) – eleverne lærer i bedste fald intet af det!

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

12 SCENARIEBASERET UNDERVISNING

Scenariebaseret undervisning er kendetegnet ved

- at det faglige arbejde skal **kontekstualiseres** og **anvendes** i **meningsfulde sociale situationer**, hvor eleverne **samarbejder** frem mod at producere et afsluttende **produkt**. (Bundsgaard, Misfeldt og Hetmar, 2011, 2012, Foug 2015, Hanghøj et al.)
- Projektorienteret undervisning!

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

13 SCENARIEBASERET UNDERVISNING

- Journalister
- Reklamefolk
- Forfattere
- Guider
- Museumsfolk
- Turistchef
- Ungechef
- Filmskaber
- Politiker
- Anmelder
- Kommune
- ...

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

FAGLIGHED

- **Læreren** har en professionaliseret faglighed
- **Eleverne** møder faget fra deres hverdagsperspektiv
- **Scenariebaseret undervisning** simulerer fag/professioner uden for skolen

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

FORTÆLLINGER

DANSKLÆRERENS DAG

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

16 FORTÆLLINGER

- Tid
- Sted
- Personer
- Konflikt

- Begyndelse
- Midte
- Afslutning

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

17 FORTÆLLINGER

- Hvordan ville historien lyde som nyhedsartikel?

Højt på en gren en krage sad
Højt på en gren en krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
højt på en gren en krage sad.

Så kom en hæsleg jæger,
- simsalabimbambasaladusaladim -
så kom en hæsleg jæger hen.

Han skød den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
han skød den stakkels krage ned.

Nu er den stakkels krage,
- simsalabimbambasaladusaladim -
nu er den stakkels krage død.

Johan Ludvig Heiberg (1791-1860)

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

18 POINTER

- Leg med genrer
- Leg med modaliteter
- Leg med sprog
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse
- I meningsfulde, sociale situationer: Scenarier
- Men rammer skal kendes, før de kan sprænges

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

MULTIMODALE TEKSTER

DANSKLÆRERENS DAG

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

20 Multimodalitet

- Stemning

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

21 MULTIMODALITET

- Flere modaliteter
- *Enfant terrible* i danskfaget
- Måde/modalitet/repræsentationsform/mode
- Multimodalitet
- Modalitet
- Måde

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

MODALITET: SKRIFT

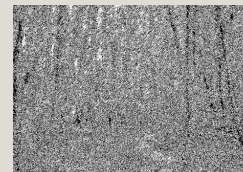
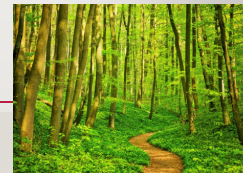
- Måden, skriften er skrift på
- *Måden, skriften er skrift på*
- Måden, skriften er skrift på
- **Måden, skriften er skrift på**
- *Måden, skriften er skrift på*

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

22

MODALITET

- Måden, billedet er billede på

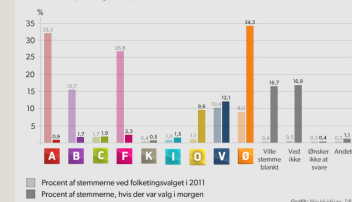
Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

23

MULTIMODAL LÆSNING MED METAFORER

En meningsmåling blandt 1072 folkeskolelærere lavet af DR Nyheder viser, at lærerne flygter fra regeringspartierne.

- Se lærernes opbakning til alle partierne nedenfor.

Ph.d. adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

24

25 POINTER

- Multimodale tekster kræver multimedial læsning
- Leg med multimodalitet
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse
- I meningsfulde, sociale situationer: Scenarier
- Men kend rammerne

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

ÆSTETISKE
TEKSTER

DANSKLÆRERENS DAG

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

27 ÆSTETISKE TEKSTER

- Tekster
- Billeder
- Lyd
- Multimodale tekster
- Film
- Reklamer
- Multimodal tekstforståelse
- I en scenariebaseret tilgang

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

28 SPROG

Den der ækle byld, der vælter op af din krop
 Er det dit hoved, eller har din hals kastet op?
 Du er grim og stupid, så hvad med at skrid'
 Hvis jeg vil høre på at røvhul, kan jeg slå en skid

MC Einar, 1989

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

29 SPROG

Skøn som en sønderskudt banegård er
 vor ungdom, vor kraft, vore vilde idéer,
 skøn som revolverens isgrønne stjerne,
 der fødes i nuet med smældende véer
 på ruden i revolutionens
 skingrende glasklæng-cafféer.

Tom Kristensen, 1922

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

30 SPROGLEGE

- En mand kom gående hen ad gaden
- En glad og tilfreds mand kom gående hen ad gaden
- En glad og tilfreds mand kom drevent drivende hen ad gaden
- En glad og tilfreds mand kom drevent drivende hen af byens bredeste boulevard
- Find et billede af manden!
- Min yndige kone siger, at hendes prægtige hest skal rides til
- Min fede kælling påstår, at hende lortekrikke skal ...

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

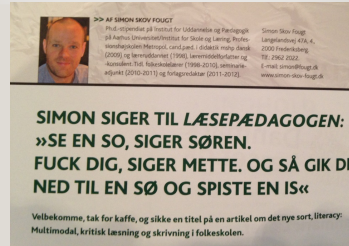
31 LEG MED SPROG OG GENRER

- Biblioteksrykkerne

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Fougst, Professionshøjskolen Metropol

32 LEG MED SPROG OG GENRER

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Fougst, Professionshøjskolen Metropol

SKRIVNING - GENNEMSKRIVNING

- Artiklen "Simon siger til Læsepædagogen: "Se en so", siger Søren. "Fuck dig", siger Mette. Og så gik de ned til en sø og spiste en is." I: Læsepædagogen 5/2014
- Forenklede Fælles Mål:
- **KLOGE** og **SMUKKE** sociokulturelle literacy-folk vs. **GRIMME** og **DUMME** kognitive psykologister

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Fougst, Professionshøjskolen Metropol

33

34 LEG MED SPROG

- Rivedigt, Maja 5.kl.

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Fougst, Professionshøjskolen Metropol

35 LEG MED SPROG

- Multimodalitet
- Billedtekster

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Fougst, Professionshøjskolen Metropol

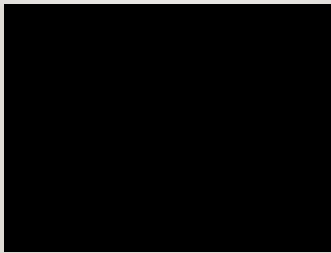
36 DIGITALE FORTÆLLINGER

- Teenageliv
- Synet på teenagere
- Motiver/gentagelse

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Fougst, Professionshøjskolen Metropol

37 DIGITALE FORTÆLLINGER

Teenageliv

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

38 DIGITALE FORTÆLLINGER

Synet på unge

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

39 DIGITALE FORTÆLLINGER

Den sociale uretfærdighed – Martin Andersen Nexos forfatterskab

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

40 REKLAME

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

41 VOLVO-REKLAME

- Læg mærke til, hvad han siger
- Musikken: Enya: Who can say (where the road goes)

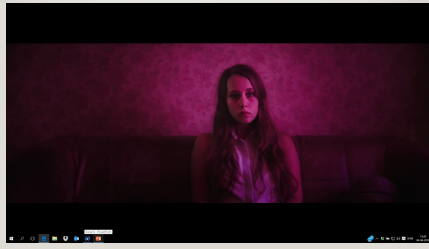
Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

42 BOGANMELDELSER

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

43 BOGTRAILERE

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

44 BOGTRAILER

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

45 BOGANMELDELSE

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

46 POINTER

- Leg med genrerne og modaliteterne
- Vekselvirkning mellem produktion og analyse
- I meningsfulde, sociale situationer: Scenarier
- Men rammer skal kendes, før de kan sprænges

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

KRITISK
LÆSNING

DANSKLÆRERENS DAG

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

48 KRITISK
LÆSNING

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

49 KRITISK LÆSNING

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

UDFORDRINGER

DANSKLÆRERENS DAG

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

PROJEKTORIENTEREDE UDFORDRINGER

- Fagligheden drukner i produktmål (Bundgaard 2008:2)
- 1) at få de faglige aspekter af arbejdet tematiseret når der er behov for det,
- 2) at kunne gennemskue hvad der er faglighed i, og
- 3) at kende alle de faglige metoder og den faglige viden som aktualiseres.
- Raketter (Barron et al., 1998)
- Lagerstyring (Dillenbourg, 2013)

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

SCENARIEDIDAKTIK

- Korte, afgrænsede perioder →
- Korte, opsamlende klassesamtaler →
- "Orienteret autonomi" (Jensen 2007)
- "Vurderingsfokus" (Foug et al. 2014)

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

53 ORIENTERET AUTONOMI

- Spændet mellem lærerstyring og elevautonomi
- Det ønskes, at eleverne udvikler selvstændighed med det ansvar, det medfører
- Eleverne skal "orienteres" i projektorienteret undervisning i forhold til fagligheden
- Klare "pejlemærker" (Jensen 2007).

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

54 VURDERINGSFOKUS

- Holistisk vurdering: "De røde stregers tyranni"
- "De skal lære det hele hele tiden"
- **Vurderingsfokus:** Fokus på udvalgte, faglige delområder – ikke det hele

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

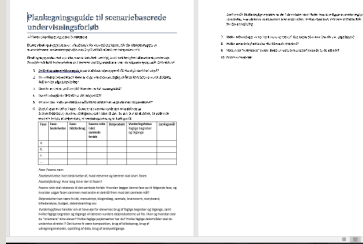
55 PLANLÆGNINGSGUIDES

- Planlægningsguides
- Faseopdelt med max tre vurderingsfoki pr. fase
- Orienter eleverne fagligt
- DET TAGER TID!

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

56 PLANLÆGNINGSGUIDES

simon-skov-foug.dk/main/phd_projekt/scenariendidaktik

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

LEG MED DET

DANSKLÆRERENS DAG

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

58 KLODS HANS RAP

Tekst: Simon Skov Foug 1998/2011.
Efter oprindelig tekst af Annette Windfeld, Christina Achton-Gräthen, Mette Alberg Iversen og Regitze Kirch Kragelund, 1997
Musik: Øyvind Hagen-Traberg og Michael Frank Christensen 2011.
Rap: Simon Skov Foug.
Vokal: Camilla Dayyani
Scratch: Tommy Sweede og Øyvind Hagen-Traberg
Indspillet i Moremax-studiet, Vanløse, november 2011. Teknik og mix: Morten Fleck

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

KLODS HANS SOM RAP

- Produktion og analyse
- Leg med det
- Genrer skal kendes, før de kan sprænges
- Rappen kan streames fra elevunivers.dk

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

NYT SCENARIEBASERET MATERIALE

Et kapitel med gratis adgang på www.kaliber.alinea.dk

- Scenariebaseret undervisning i dansk
- 7.kl. udkommer 1. juni 2016
- 8.kl. udkommer forår 2017
- 9. kl. udkommer efterår 2017

www.kaliber.alinea.dk

Ph.d., adjunkt, Simon Skov Foug, Professionshøjskolen Metropol

